

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

Quickscan natuurwaarden

Delftseplein

Rotterdam (centrum)

Rapport quickscan natuurwaarden

Delftseplein, Rotterdam (centrum)

Opdrachtgever	Gemeente Rotterdam Postbus 1130 3000 BC Rotterdam
Offertenummer Econsultancy	24831.016
Projectnaam gem. Rotterdam	Delftseplein, centrum, quickscan
Contactpersoon	[REDACTED]
Raamcontactnummer	1-D-18367-23
Versienummer	D2
Datum	21 oktober 2024
Opsteller ¹	[REDACTED] MSc
Kwaliteitscontrole	[REDACTED] BSc

¹ Vrijgave

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt de offerte aantoonbaar vrijgegeven.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handreiking omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers, door de publicerende instantie, verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Omgevingswet, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	1
1 INLEIDING	3
2 GEBIEDSBESCHRIJVING.....	4
2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	4
2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning	6
3 ONDERZOEKSMETHODIEK	7
4 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	8
4.1 Vogels	8
4.2 Vleermuizen	10
4.3 Grondgebonden zoogdieren	14
4.4 Reptielen	14
4.5 Amfibieën	15
4.6 Vissen	15
4.7 Libellen	15
4.8 Vlinders	16
4.9 Vaatplanten	16
4.10 Invasieve exoten	17
4.11 Specifieke zorgplicht	17
5 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	18
5.1 Algemene broedvogels	18
5.2 Vleermuizen	18
5.3 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	19
6 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	20
6.1 Natura 2000	20
6.2 Natuurnetwerk Nederland	21
7 HOUTOPSTANDEN	22
8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES	23

Bijlage 1	Natuurwetgeving en doelen Natura 2000
Bijlage 2	Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland
Bijlage 3	Omgevingswet

SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Rotterdam een quickscan natuurwaarden uitgevoerd aan het Delftseplein in Rotterdam (centrum).

De gemeente Rotterdam is voornemens om een aantal bomen aan het Delftseplein te verplanten ter voorbereiding van het bouwrijp maken van een bouwkaavel op deze locatie. Vervolgens zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in onderstaande tabel. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 1. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	de werkzaamheden en het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	potentiële nestplaats van slechtvalk wordt niet verstoord
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar gewone en ruige dwergvleermuis voor de te rooien bomen en nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis en massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de aangrenzende gevels
	foerageergebied	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek foerageergebied
	vliegroutes	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek vliegroute
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-

Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-
-------------	-----	-----	-----	-----	---

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	9 km 12 km 20,6 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	4,0 km 4,6 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van gemeente Rotterdam opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden aan het Delftseplein in Rotterdam (centrum).

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

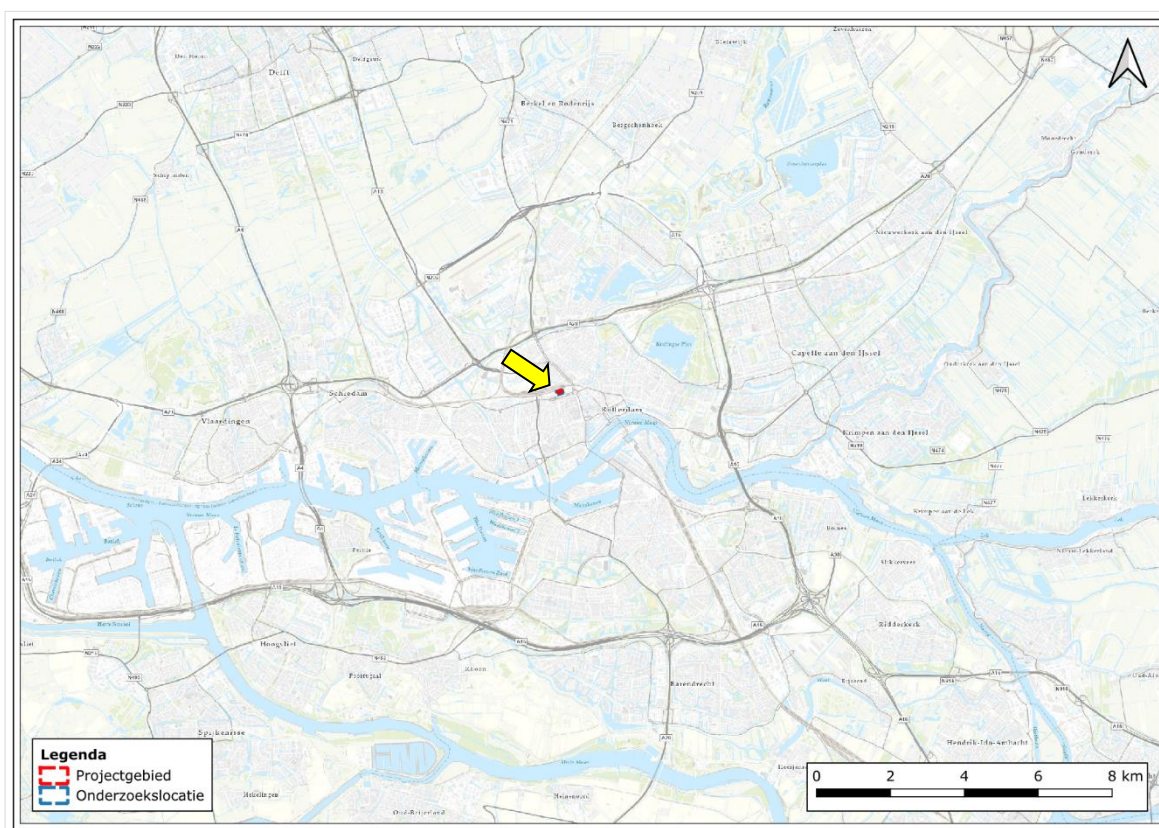
Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

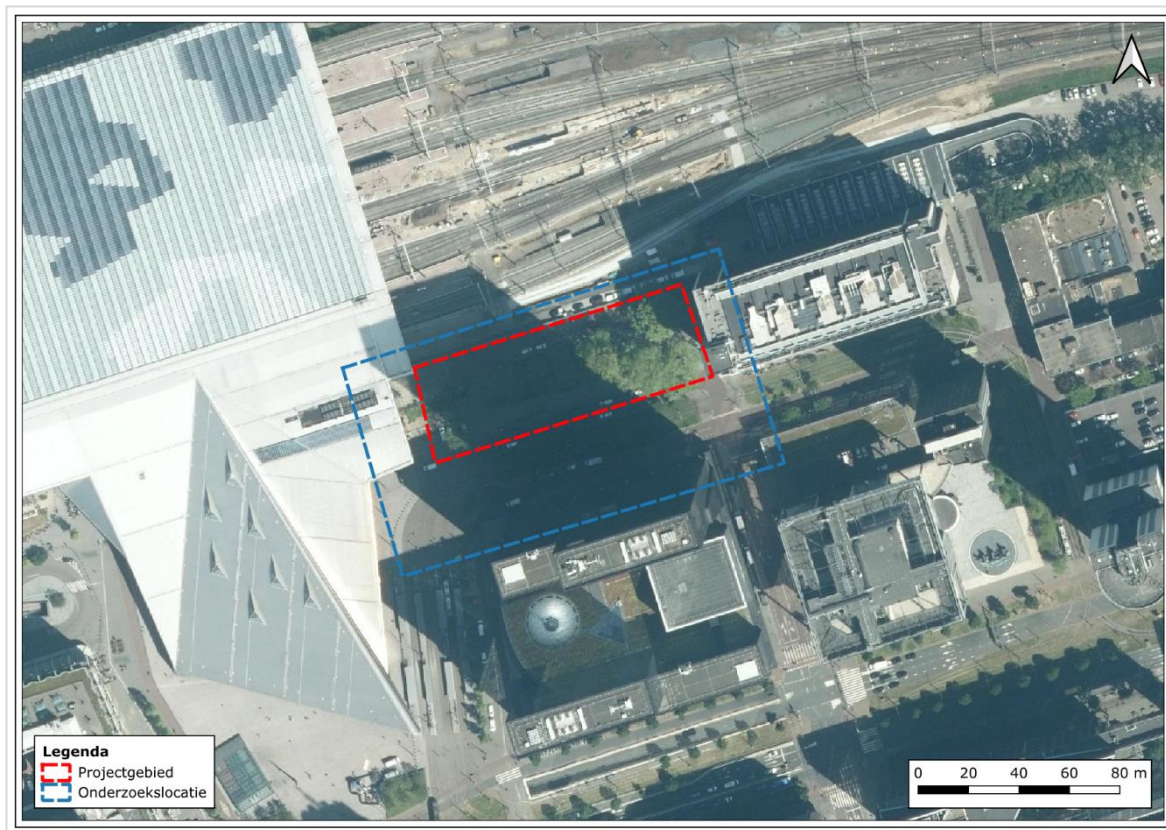
2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het projectgebied ($\pm 4.450 \text{ m}^2$) ligt aan het Delftseplein te Rotterdam (centrum). In figuur 2.1 is het projectgebied en het onderzoeksgebied ($\pm 1,3 \text{ ha}$) weergegeven op een topografische overzichtskaart.

Figuur 2.1 Topografische ligging van het onderzoeksgebied

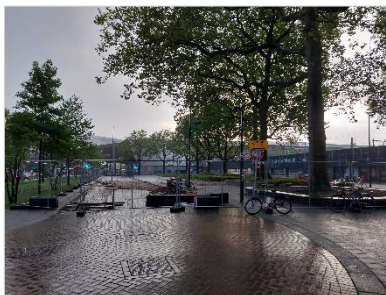
De onderzoekslocatie betreft een plein ten oosten van het centrale treinstation van Rotterdam en de gevels van de aangrenzende gebouwen. Het plein is verhard en bestaat uit een stoep met enkele stenen perken met aan-geplante struiken en een rij bomen. Op de onderzoekslocatie zijn enkele parkeerplekken aanwezig. De bebouwing aan de west en noordkant van het plein betreft het station en is opgetrokken uit beton met aluminium platen. De bebouwing dat grenst aan de oostkant van het plein bestaat uit 15 bouwlagen en is opgetrokken uit baksteen en beton. De bebouwing langs de zuidkant bestaat uit circa 20 tot 30 verdiepingen, is opgetrokken uit beton met glazen platen. De onderzoekslocatie ligt in het centrum van Rotterdam. Direct ten noorden van de onderzoekslocatie loopt het treinspoor en rondom de onderzoekslocatie zijn hoge kantoorgebouwen gesitueerd. In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 t/m figuur 2.8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

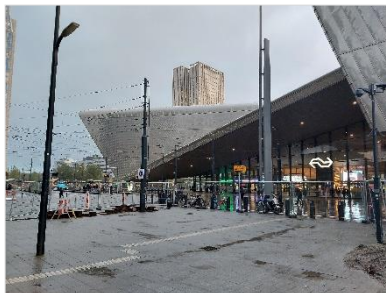
Figuur 2.3 Overzicht van de onderzoekslocatie (kijkrichting naar het noordoosten).

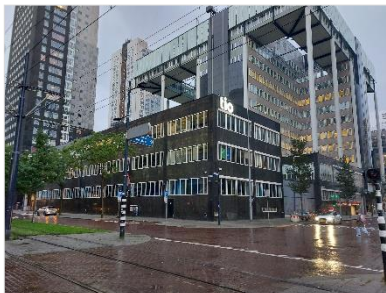
Figuur 2.4 Het plein op de onderzoekslocatie (kijkrichting naar het westen).

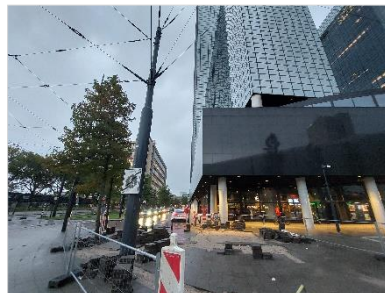
Figuur 2.5 Het plein op de onderzoekslocatie met aan de linkerzijde een deel van Rotterdam centraal station (kijkrichting naar het noordoosten).

Figuur 2.6 Rotterdam centraal station ten westen van de projectlocatie (kijkrichting naar het westen).

Figuur 2.7 De bebouwing ten zuidwesten van de onderzoekslocatie (kijkrichting naar het zuidwesten).

Figuur 2.8 De bebouwing ten zuiden van de onderzoekslocatie, met aan de linkerkant het plein op de onderzoekslocatie (kijkrichting naar het oosten).

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

De gemeente Rotterdam is voornemens om een aantal bomen aan het Delftseplein te verplanten ter voorbereiding van het bouwrijp maken van een bouwkaavel op deze locatie. Vervolgens zullen bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 1 oktober 2024. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zuid-Holland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

Broedvogels (nesten jaarrond beschermd categorie 1-4)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn en hierdoor een jaarrond beschermde status hebben. Uit verspreidingsgegevens uit het NDFF-uitvoerportaal zijn er in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de volgende (categorie 1-4 jaarrond) beschermde vogelsoorten aangetroffen: huismus, gierzwaluw, slechtvalk, steenuil, kerkuil, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, zwarte wouw, wespendif, roek, ransuil, ooievaar en grote gele kwikstaart.

De **huismus** en **gierzwaluw** zijn koloniebroeders en broeden doorgaans onder nissen van daken, onder (overhangende) dakpannen en in andere geschikte openingen op en rondom het dak of in de gevel. Het functionele leefgebied van de huismus bestaat uit verschillende elementen die in een straal van 100 á 200 meter rondom het nest aanwezig dienen te zijn. Jaarrond groene hagen, gevelbegroeiing of grote struiken zijn essentieel om als dekking te functioneren voor uitvliegende jongen. Daarnaast voorzien zij in voedsel en functioneren als collectieve sociale- en winterverblijfplaats voor huismussen. Gierzwaluwen hebben een vrije in- en uitvliegroude nodig met betrekking tot de nestlocatie met een minimale ruimte van drie meter diep en één meter breed. Er zijn geen ruimtes waargenomen onder het dak of in de gevel van de bebouwing op de onderzoekslocatie waar mogelijk een nestlocatie van de huismus of gierzwaluw aanwezig kan zijn. Er is tevens geen potentieel functioneel leefgebied aanwezig voor de huismus op de onderzoekslocatie. Verstoring ten aanzien van de huismus en gierzwaluw kan op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar potentiële nestlocaties of functioneel leefgebied van de huismus of gierzwaluw wordt niet noodzakelijk geacht.

De **slechtvalk** broedt voornamelijk op hoge (stenige) gebouwen en structuren, zoals kantoorgebouwen, torens, fabrieksschoorstenen en hoogspanningsmasten waar grote nesten worden hergebruikt of een legsel wordt gevormd op een kale ondergrond. De slechtvalk is, volgens verspreidingsgegevens van de NDFF, een aantal keer waargenomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. De slechtvalk kan in potentie op de hoge kantoorgebouwen broeden in de directe omgeving van de projectlocatie. Er vinden echter geen werkzaamheden plaats aan de kantoorgebouwen die aan het plein liggen. De bebouwing is hoog, waardoor er voldoende afstand tussen de potentiële nestlocatie en de werkzaamheden. Verstoring van de slechtvalk door de voorgenomen werkzaamheden kan hierdoor worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de slechtvalk wordt niet noodzakelijk geacht.

De **kerkuil** en **steenuil** zijn bewoners van (half)open landschappen, veelal het boerenland of locaties die in verbinding staan met agrarisch- en/of groen open buitengebied. Kerkuilen vestigen zich graag in deels open gebouwen zoals schuren of kerkstorens, die over geschikte ruimtes beschikken of waar nestkasten aanwezig zijn. De steenuil is een vogel die gebruikelijk leeft op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in het agrarische cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nestplaatsen van steenuilen kunnen aanwezig zijn in boomholten, vooral knoestige bomen en oude fruitbomen, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen, bijvoorbeeld tussen de dakbedekking en het dakbeschot. Het leefgebied van beide uilensoorten is van belang voor een functionele nestplaats. Het leefgebied bestaat uit vaste rust- en winterverblijfplaatsen (veelal rondom de nestlocatie) en foerageergebied. De bebouwing in de omgeving van de onderzoekslocatie beschikt niet over geschikte openingen voor de kerkuil of steenuil om te broeden. Door de hoge bebouwingsdichtheid is daarnaast geen geschikt habitat aanwezig voor beide uilensoorten op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar de kerkuil en steenuil wordt niet noodzakelijk geacht.

De **buizerd**, **havik**, **sperwer**, **boomvalk**, **zwarte wouw**, **ransuil** en **wespendief** broeden in bossen of halfopen landschappen, vaak hoog in een boomkruin, waar ze grote nesten maken of hergebruiken. De nesten bevinden zich minimaal op zes meter hoogte vanaf de grond. De boomvalk broedt eveneens in nesten in hoge bomen maar ook in hoogspanningsmasten. De **roek** broedt in kolonieverband in clusters hoge bomen in groen buitengebied maar ook in stadsparken. Nesten van de roek kunnen voorkomen vanaf minimaal zeven meter hoogte maar doorgaans bevinden de nesten zich op een hoogte van 14 meter of hoger. De bomen op en in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn geïnspecteerd op het voorkomen van grote nesten. Deze zijn niet gevonden, waardoor een broedgeval van eerder genoemde soorten kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar deze roofvogelsoorten wordt niet noodzakelijk geacht.

De **ooievaar** broedt op hoge locaties, bijvoorbeeld bovenop nestpalen, schoorstenen, hoge gebouwen of in hoogspanningsmasten. Op de onderzoekslocatie is geen nestgelegenheid voor de ooievaar aangetroffen. De omgeving is niet geschikt als foerageer- en leefgebied voor de ooievaar door de hoge bebouwingsdichtheid. Nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

De **grote gele kwikstaart** broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd en bij voorkeur zijn die beken en rivieren snelstromend. Deze vogel nestelt graag vlak bij stromend water in een nis in een muur, onder een brug of bij boomwortels in oevers. Dit habitat is niet aanwezig op en nabij de onderzoekslocatie. Tevens komt het broeden in bebouwd gebied hoofdzakelijk voor in het oosten en zuiden van Nederland. Het kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de grote gele kwikstaart op de onderzoekslocatie broedt. Nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

Situatie afhankelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. De bomen op de onderzoekslocatie vormen broedmogelijkheden voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat deze potentiële nestlocaties in functionaliteit verloren gaan. De onderzoekslocatie betreft slechts enkele bomen waardoor in de directe omgeving voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn in de bomen in de overige straten. Om deze reden zijn er geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van de genoemde soorten een jaarrond bescherming moeten hebben. De

potentiële nestlocaties worden gekenmerkt als algemene nestlocaties waarbij verstoring verboden is (zie hoofdstuk 5).

Algemene vogelnesten

De bebouwing en beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals houtduif, kauw en verschillende meeuwensoorten. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Vleermuizen hebben een divers habitat bestaande uit verschillende onderdelen die met elkaar in verbinding staan. In de levenscyclus van vleermuizen kunnen verschillende perioden worden onderscheiden, zoals een periode dat jongen geboren en gezoogd worden, een periode waarin gepaard en gebaltst word en een winterrustperiode. In deze perioden gebruiken vleermuizen verschillende of dezelfde type verblijfplaatsen in gebouwen en/of bomen die als een netwerk met elkaar verbonden zijn door vliegroutes. In het netwerk van verblijfplaatsen bevinden zich ook foerageergebieden die afhankelijk van verschillende factoren essentieel kunnen zijn voor een lokale populatie vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen kunnen onder andere verblijfplaatsen hebben in spouwmuren, achter gevelbetimmering, daklijsten, vensterluiken, onder dakpannen en gevelspleten. Boom-bewonende vleermuizen kunnen verblijfplaatsen hebben in holtes, nissen en bast scheuren van bomen.

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten bescherming onder de Omgevingswet. Uit verspreidingsgegevens uit het NDFF-uitvoerportaal zijn er in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de volgende vleermuissoorten aangetroffen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis en tweekleurige vleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De gebouwen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op geschikte ruimtes waar mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Er zijn open stoot voegen waargenomen in de gevels van de gebouwen ten noorden en oosten van het Delftseplein (figuur 4.1, 4.2 en 4.5). De openingen zijn te klein voor grotere vleermuizen als laatvlieger en meervleermuis. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen in potentie de gebouwen gebruiken als zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats, paarverblijfplaats en/of individueel winterverblijfplaats. De bebouwing ten oosten van het plein kan ook dienen als massawinterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en als verblijfplaats van de tweekleurige vleermuis. Deze verblijfplaatsen komen voornamelijk voor in grote en hoge appartementencomplexen, kerken, flats en andere hoge gebouwen. De bebouwing ten oosten van het plein valt hieronder.

De bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes die gebruikt kunnen worden door vleermuizen. Deze zijn waargenomen bij zeven van de tien bomen op de onderzoekslocatie (zie figuur 4.3, 4.4 en 4.5). Gemeente Rotterdam heeft een holte-inspectie uitgevoerd waar uit is gebleken dat boom vijf en zeven over geschikte holtes beschikken voor vleermuizen. De rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis komen voornamelijk voor in waterrijk gebied en in overgangsgebieden tussen bos en landbouwgebied. Door de stedelijke omgeving van de onderzoekslocatie en de hoge mate van verstoring door licht en verkeer, is het niet

te verwachten dat de rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis gebruikmaken van de holtebomen. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen in potentie de holtebomen gebruiken als zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats, paarverblijfplaats en/of individueel winterverblijfplaats.

In tabel 4.1 staat de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor de eerdergenoemde vleermuissoorten weergegeven. Nader onderzoek naar deze vleermuissoorten voor bovengenoemde verblijfsfuncties wordt noodzakelijk geacht (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.1 Open stootvoegen in gebouw ten noorden van het Delftsplein.

Figuur 4.2 Open stootvoegen in gebouw ten oosten van het Delftsplein.

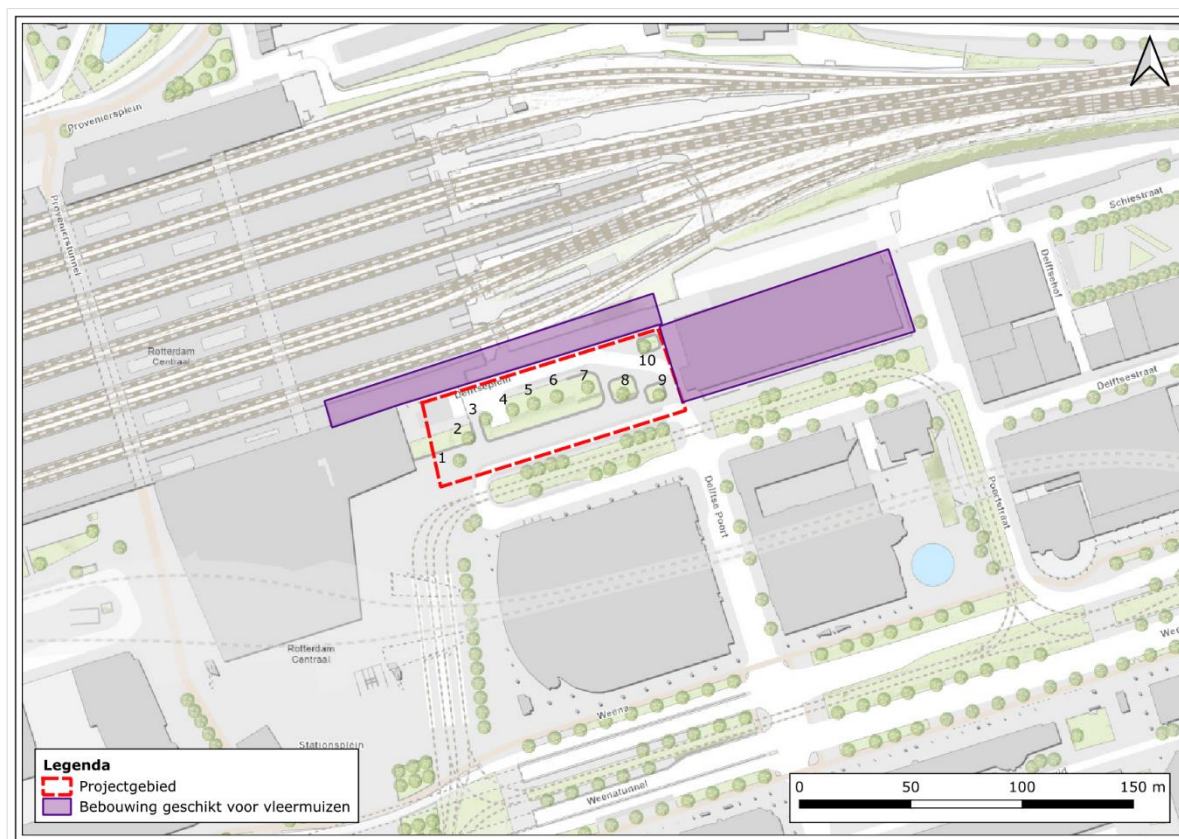
Figuur 4.3 Holte in één van de bomen op de onderzoekslocatie.

Figuur 4.4 Holte in één van de bomen op de onderzoekslocatie.

Tabel 4.1 Potentiële functies van de onderzoekslocatie voor vleermuissoorten.

Soort	Zomerverblijf	Kraamverblijf	Paar/baltsverblijf	Massawinterverblijf
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X
Ruige dwergvleermuis	X	n.v.t.	X	n.v.t.
Laatvlieger				n.v.t.
Rosse vleermuis				n.v.t.
Tweekleurige vleermuis	X	X	X	n.v.t.
Meervleermuis				n.v.t.
Watervleermuis				n.v.t.
Gewone grootoorvleermuis				n.v.t.

Figuur 4.5 Geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

Vleermuizen gebruiken een netwerk aan foerageergebieden om voedsel te vinden. De hoeveelheid aan foerageergebieden die een lokale vleermuispopulatie behoeft, is afhankelijk van de kwaliteit en kwantiteit van de foerageergebieden. Op basis hiervan in combinatie met overige factoren, kunnen sommige foerageergebieden als essentieel worden geacht voor lokale populaties vleermuizen. Foerageergebieden van vleermuizen variëren van voor- en achtertuinen in stedelijke omgeving tot stadsparken, begraafplaatsen, bosranden en open windstille percelen. De meervleermuis en watervleermuis vertonen over het algemeen meer affiniteit met foerageergebieden boven (deels) beschutte waterlichamen dan andere vleermuissoorten. In hoeverre een foerageergebied essentieel wordt geacht voor een lokale populatie vleermuizen is van diverse factoren afhankelijk. Het zwaartepunt ligt op de frequentie waarin vleermuizen het foerageergebied gebruiken, het aantal individuen en vleermuissoorten in combinatie met het aanbod aan alternatieven van éénzelfde of soortgelijke kwaliteit in de directe omgeving.

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. De te verplanten bomen zijn één van de weinige groenvoorzieningen in de omgeving. Het mogelijke verlies van foerageerhabitat door de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie is hierdoor naar verwachting relatief groot. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen wat de impact van de ingreep op de lokale populatie kan zijn (zie hoofdstuk 5).

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken een netwerk aan vliegroutes om zich te veilig te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Een vliegroute dient als een echo-oriënterende structuur, biedt de benodigde beschutting tegen weeromstandigheden en bescherming tegen predatoren. Donkere lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen, lanen en houtwallen genieten de voorkeur doordat zij aan de gestelde eisen van een functionele vliegroute voldoen. Bij gebrek aan dergelijke elementen worden lijnvormige elementen zoals gevels van gebouwen gebruikt. Enkele vleermuissoorten gebruiken daarnaast watergangen als vliegroute. Vleermuizen maken niet altijd gebruik van vliegroutes en kunnen zich ook diffuus verspreiden of op foeragerende wijze een patroon volgen om op de gewenste locaties uit te komen. In hoeverre een vliegroute essentieel wordt geacht voor een lokale populatie vleermuizen is van diverse factoren afhankelijk. Het zwaartepunt ligt op de frequentie waarin vleermuizen de vliegroute gebruiken, het aantal individuen en vleermuissoorten in combinatie met het aanbod aan alternatieven van éénzelfde of soortgelijke kwaliteit vliegroute in de directe omgeving. De bomen op de onderzoekslocatie vormen een lijnvormig element en zijn in potentie geschikt als vliegroute voor in de omgeving verblijvende vleermuizen. Doordat er zowel in de te verplanten bomen, alsook in de omgeving, mogelijk vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn, kunnen de bomen onderdeel zijn van een essentiële vliegroute (zie hoofdstuk 5).

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Uit verspreidingsgegevens van het NDFF-uitvoerportaal zijn er in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de volgende volgens de Omgevingswet streng beschermde grondgeboden zoogdiersoorten aangetroffen: bever, boommarter en steenmarter.

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es. Dergelijk habitat is op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Er zijn tijdens het veldbezoek dan ook geen sporen gevonden die duiden op de aanwezigheid of het gebruik van de bever, zoals vraatsporen, loopsporen en glijbanen. Verstoring ten aanzien van de bever is daarom op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Bos is bij uitstek het biotoop van de **boommarter**. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen- of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Er is geen bos aanwezig op de onderzoekslocatie en er zijn geen holtes waargenomen die groot genoeg zijn voor de boommarter. De onderzoekslocatie is hierdoor niet geschikt voor de boommarter, waardoor redelijkerwijs kan worden uitgesloten dat de soort een verblijfplaats heeft binnen de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar de boommarter wordt niet noodzakelijk geacht.

Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. De soort gebruikt lijnvormige elementen met voldoende dekking, zoals struiken, als migratieroute tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Er zijn geen potentiële verblijfplaatsen aanwezig voor de steenmarter op de onderzoekslocatie. Gelet op het stedelijke karakter van de onderzoekslocatie, het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen en bedekte migratieroutes kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter. Nader onderzoek naar de steenmarter wordt niet noodzakelijk geacht.

Algemene grondgebonden zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt matig geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat verblijfplaatsen van deze soorten worden vergraven (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen

Uit verspreidingsgegevens van het NDFF-uitvoerportaal zijn er in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de volgende volgens de Omgevingswet streng beschermde reptielen aangetroffen: muurhagedis en ringslang.

De **muurhagedis** komt voor op warme, stenige plekken zoals rotswanden en oude muren in met name Zuid-Limburg. Tevens kan de soort geschikt habitat vinden binnen spoortrajecten. De soort komt van nature alleen voor op enkele oude vestingwerken in het centrum van Maastricht. Doordat de onderzoekslocatie niet binnen

het kerngebied van de soort valt, en het aannemelijk is dat het om enkele uitgezette individuen gaat, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat er een bestaande natuurlijke populatie aanwezig is. Nader onderzoek naar de muurhagedis wordt niet noodzakelijk geacht.

De **ringslang** is gebonden aan waterrijke habitats. De soort wordt voornamelijk waargenomen op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Ringslangen zonnen vaak op dijkjes in de buurt van water, waar ze jagen op voornamelijk amfibieën en soms andere gewervelde dieren waaronder vissen. Er is, door het stedelijke karakter, geen geschikt habitat aanwezig voor de ringslang op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

4.5 Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens uit het NDFF-uitvoerportaal zijn er in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer geen volgens de Omgevingswet streng beschermde amfibieënsoorten aangetroffen. Beschermde amfibieën stellen eisen aan het habitat, wat op de onderzoekslocatie niet aanwezig is. Door het stedelijke karakter van de onderzoekslocatie en doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten.

Algemene amfibieën

De onderzoekslocatie vormt weinig geschikt landhabitat voor amfibieën. Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker en gewone pad beschutting vinden tussen de beplanting onder de bomen in het midden van het plein. Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Omgevingswet (zie hoofdstuk 5).

4.6 Vissen

Uit verspreidingsgegevens uit het NDFF-uitvoerportaal zijn er in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer geen volgens de Omgevingswet streng beschermde vissen aangetroffen.

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

4.7 Libellen

Uit verspreidingsgegevens van het NDFF-uitvoerportaal is in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de rivierrombout als enige onder de Omgevingswet streng beschermde libellen aangetroffen.

De **rivierrombout** is een bewoner van de beneden- en middenloop van brede rivieren met grofkorrelige zand- of grindstranden en in mindere mate ook gelijkaardige kleinere rivieren en grote beken. De voorkeur gaat naar traag stromende tot bijna stilstaande delen van de rivier, die te vinden zijn nabij zandbanken en in de zijgeulen. Dergelijk habitat is op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is hierdoor redelijkerwijs uitgesloten dat de rivierrombout op de onderzoekslocatie voorkomt. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

4.8 Vlinders

Uit verspreidingsgegevens van het NDFF-uitvoerportaal is in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de grote vos als enige onder de Omgevingswet streng beschermde vlinders aangetroffen.

De **grote vos** komt voor in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote solitaire bomen. De soort is een zwerflustige soort en voedt zich met bloedende bomen, rottend fruit en honingdauw. De waardplanten voor ei-afzet is voornamelijk de iep, maar ook zoete kers en enkele wilgensoorten. Deze waardplanten zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vlinders waargenomen. Het is zeer onwaarschijnlijk dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort. Nader onderzoek naar de grote vos wordt niet noodzakelijk geacht.

4.9 Vaatplanten

Uit verspreidingsgegevens van het NDFF-uitvoerportaal zijn in de afgelopen 5 jaar in een straal van 3 kilometer de volgende onder de Omgevingswet streng beschermde planten aangetroffen: blaasvaren, schubvaren, brede wolfsmelk, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, kluwenklokje, knolspirea, muurbloem, rood peperbloempje en wolfskers.

Blaasvaren komt voor op beschaduwde plaatsen op vochtige oude muren en rotsen. **Schubvaren** is zeer zeldzaam in stedelijke gebieden in het zuidoosten van Nederland. De soort groeit op kalkstenen muren en rotsen, voornamelijk langs wegen. **Brede wolfsmelk** staat op open en zonnige omgewerkte bodems. De soort groeit in akkers en akkerranden en open plekken in bermen en langs sloten. **Glad biggenkruid** is een zeer zeldzame soort die op open plaatsen en kalkarme grond voorkomt. Deze soort komt voor op akkers, zeeduinen en bermen. **Groot spiegelklokje** wordt voornamelijk aangetroffen in Zuid-Limburg en het oostelijke rivierengebied. De soort groeit op zonnige, open plekken en wordt voornamelijk aangetroffen op akkers, bermen en dijken. **Kluwenklokje** groeit op kalkhoudende bodem in het rivierengebied en in Zuid-Limburg. De soort komt voor in bermen, rivierdijken, uiterwaarden en bosranden. **Knolspirea** groeit op zonnige plekken met een kalkhoudende bodem. De soort komt voornamelijk voor op kalkgraslanden, in bermen en boszomen. De **muurbloem** groeit vooral op oude muren van kerken, ruïnes, stadswallen en forten en is in Nederland zeer zeldzaam. **Rood peperbloempje** groeit op half beschaduwde plaatsen met een matig voedselarme bodem. De soort wordt voornamelijk aangetroffen in bossen en stuwelen. **Wolfskers** komt voor op half beschaduwde en warme plekken met een kalkrijke en stevige bodem. De soort wordt voornamelijk aangetroffen op open plekken in bossen en op braakliggend grond.

De onderzoekslocatie bestaat voornamelijk uit bebouwing en verharding en uit aangeplante bomen. Er is geen geschikt habitat aanwezig voor bovengenoemde beschermde planten. Het is redelijkerwijs uitgesloten dat er beschermde plantensoorten groeien op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

4.10 Invasieve exoten

Tijdens het veldbezoek zijn geen door de Unielijst invasieve exoten op of nabij de onderzoekslocatie waargenomen.

4.11 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Volgens de actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn er in de afgelopen 5 jaar binnen een straal van 250 meter rondom de onderzoekslocatie geen rode lijst soorten waargenomen.

De voorgenomen werkzaamheden hebben strikte betrekking op de bomen en de bestrating. Om deze reden wordt op voorhand geen verslechtering verwacht van het habitat van rode lijstsoorten en is enkel de algemene zorgplicht van kracht.

5 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden en het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Indien de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden, zal voorafgaand hieraan door een ter zake kundig ecooloog geïnspecteerd moeten worden of er broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. De ecooloog zal naar aanleiding van de inspectie kunnen adviseren of de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder daarbij broedvogels te verstoren.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

5.2 Vleermuizen

De te rooien bomen op de onderzoekslocatie zijn en de aangrenzende bebouwing is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen zijn daarnaast in potentie geschikt als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Het rooien van de bomen zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal nader onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Omgevingswet aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. Een dergelijk nader onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Omgevingswet naar verwachting niet te vermijden en is daarom een vergunningssaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd via het Omgevingsloket, middels een omgevingsvergunning.

5.3 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

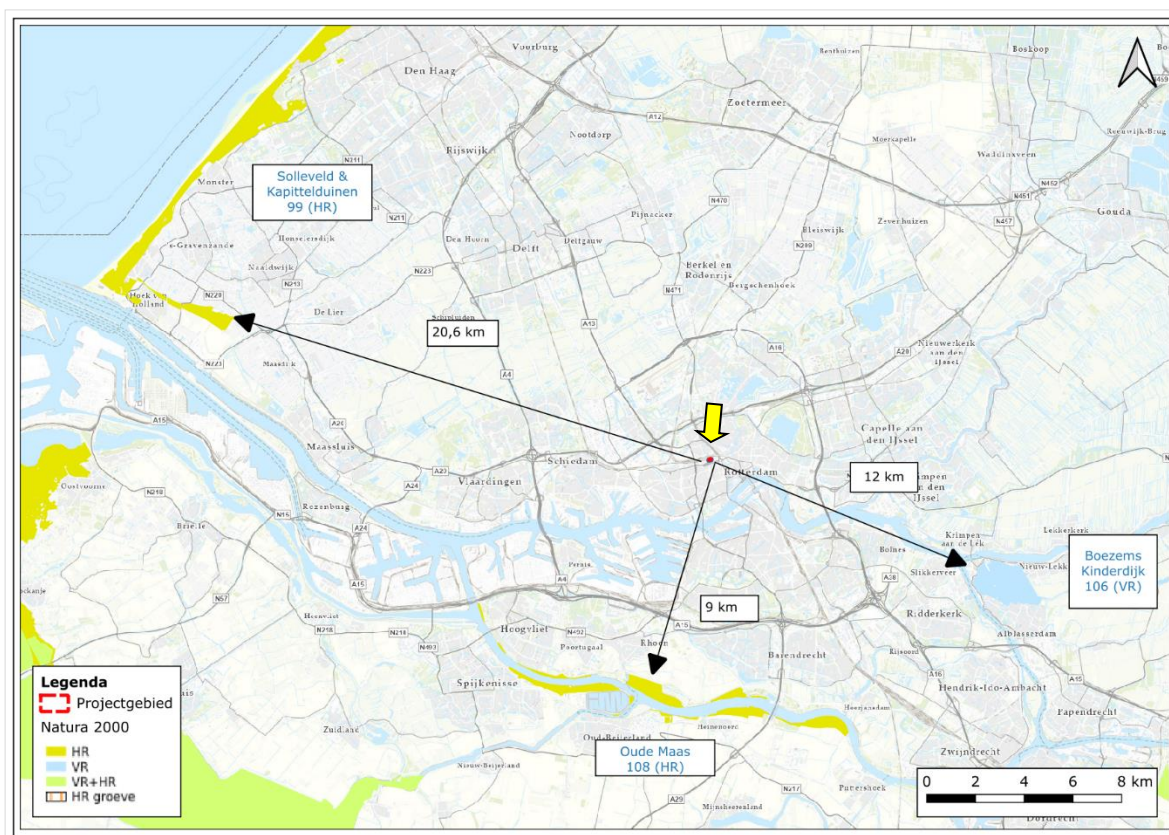
Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Dieren die gedurende de werkzaamheden worden aangetroffen dienen de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen.

6 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. De meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, Boezems Kinderdijk en Oude Maas, bevinden zich op circa 9 en 12 kilometer afstand ten zuidoosten en zuiden van de onderzoekslocatie (zie figuur 6.1). Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied, Solleveld & Kapittelduinen, bevindt zich op 20,6 kilometer ten noordoosten van de onderzoekslocatie.

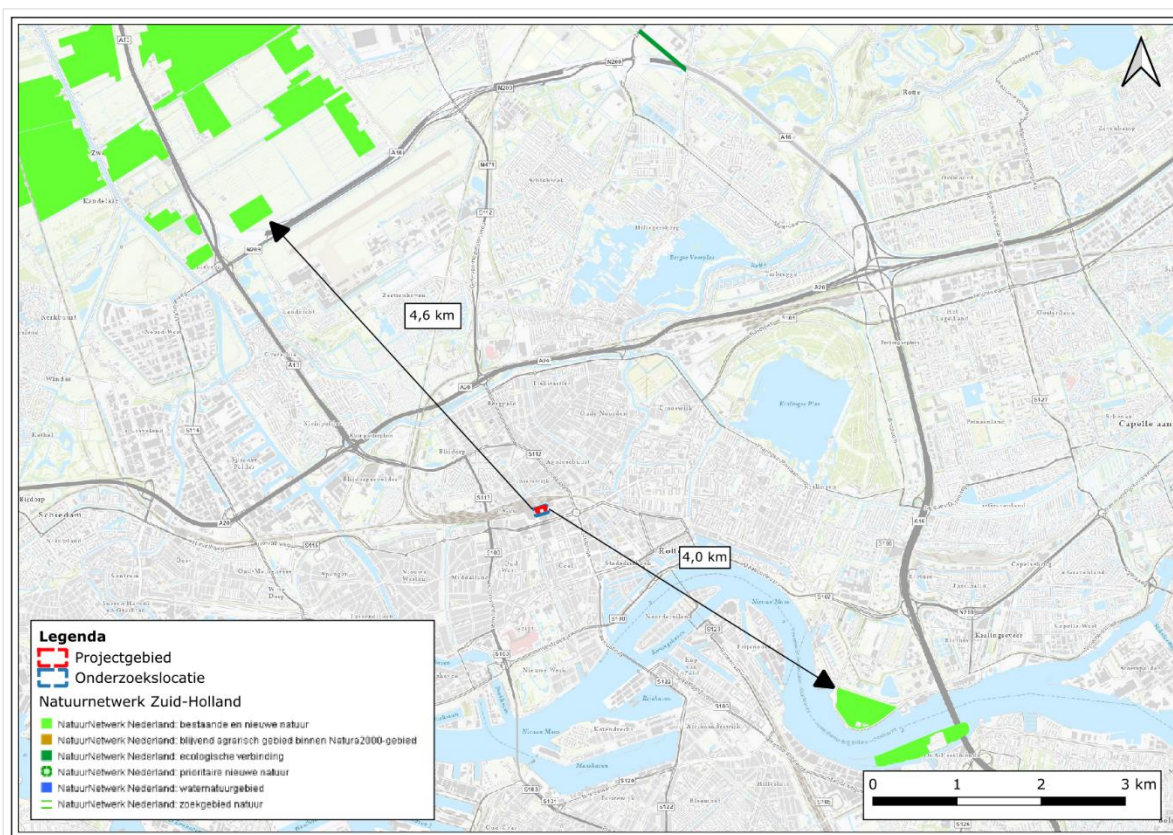
Figuur 6.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toename van geluid, trilling, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand ($\pm 20,6$ km) tot de meest

nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied in combinatie met de aard van de plannen (rooiwerkzaamheden en bouwwerkzaamheden) niet te verwachten. Vervolgonderzoek met betrekking tot Natura 2000-gebieden wordt niet noodzakelijk geacht.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 4,0 kilometer afstand ten zuidoosten van de onderzoekslocatie. In figuur 6.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Gelet op artikel 7.61 van de omgevingsverordening van de provincie Zuid-Holland uit 2023 worden beperkingen opgelegd vanuit het kader van het Natuurnetwerk Nederland wanneer deze gelegen zijn in het Natuurnetwerk Nederland, of deel uitmaken van de strategische reservering van natuur. Beide vereisten zijn niet van toepassing op de onderhavige onderzoekslocatie. Vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland wordt niet noodzakelijk geacht.

7 HOUTOPSTANDEN

In art. 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf in artikel 11.111 (Bal). De houtopstand op de onderzoekslocatie is gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Rotterdam een quickscan natuurwaarden uitgevoerd aan het Delftseplein in Rotterdam (centrum).

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De gemeente Rotterdam is voornemens om een aantal bomen aan het Delftseplein te verplanten ter voorbereiding van het bouwrijp maken van een bouwkaal op deze locatie. Vervolgens zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	de werkzaamheden en het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	potentiële nestplaats van slechtvalk wordt niet verstoord
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar gewone en ruige dwergvleermuis voor de te rooien bomen en nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis en massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de aangrenzende gevels
	foerageergebied	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek foerageergebied
	vliegroutes	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek vliegroute
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-

Soortgroep	Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Vissen	nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders	nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden	nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	9 km 12 km 20,6 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	4,0 km 4,6 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie en aanbevelingen

Met betrekking tot **algemene broedvogelsoorten** wordt geadviseerd de werkzaamheden en het verwijderen van het groen uit te voeren buiten het broedseizoen. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien binnen het broedseizoen gewerkt moet worden, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogel inspectie uitgevoerd te worden door een ecooloog.

Voor **vleermuizen** geldt dat nader onderzoek naar zomer-/kraam- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis benodigd wordt geacht voor de te rooien bomen. Tevens dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar zomer-/kraam- en paarverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis in de aangrenzende gevels. Aanvullend dient een nader onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd te worden.

Voor in de omgeving verblijvende vleermuizen en foerageergebieden wordt geadviseerd om vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie tussen zonsondergang en zonopkomst, in het actieve seizoen van vleermuizen (april t/m oktober).

Voor de te verwachten **algemene grondgebonden zoogdieren** en **amfibieën** geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en hollen kunnen worden verwijderd. Het is echter in het kader van de zorgplicht noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Econsultancy
Rotterdam, 21 oktober 2024

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2023a). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

BIJ12 (2023b). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

BIJ12 (2017a). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Rotterdam, periode 2018-2023. NDFD. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Ravon (z.d.). Soorten. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFD Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Provinciale staten van Zuid-Holland (2019). Verordening (PZH-2019-677696264) houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingsverordening Zuid Holland). Geraadpleegd op 2 oktober 2024 van <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR622914/2>.

BIJLAGE 1 NATUURWETGEVING EN DOELEN NATURA 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1-1-2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

BIJLAGE 2 NATUURWETGEVING Natuurnetwerk Nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

BIJLAGE 3 OMGEVINGSWET

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000- gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
 - f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,

- 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
- 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- h. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
 - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.

2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen

maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.